

NEODVISNOST

Izhaja tedensko — Velja po pošti dostavljen: na mesec Din 6.—, za tujino na mesec Din 10.— — Oglasi po tarifi

Tednik za vsa javna vprašanja

Uredništvo in uprava: Maribor, Ulica 10. oktobra — Telefon 26-16 — Rač. poštne hran. 17.160 — Rokopisov ne vračamo

Naše zahteve

Slovensko kmečko delavsko gibanje je imelo preteklo nedeljo v Ljubljani svoj veliki dan. Po izstopu posameznikov iz izvršilnega odbora in po njih vstopu v podružnico hrvaške seljačke stranke, se je pod predsedstvom dr. Vekoslava Kukovca dopolnil izvršilni odbor in so se pregledale bojne vrste organizacije vse Slovenije. Zbrani predstavniki slovenskega delovnega ljudstva in delegati iz vseh krajev in mest Slovenije so izjavili, da ne more in tudi ne bo gibanju slovenskih množic prav nič škodovalo, če je dr. Maček 11. aprila t. l. raztegnil hrvaško seljačko stranko v Slovenijo. Samostojno slovensko kmečko delavsko gibanje je kot edina slovenska demokratska opozicijska skupina ostala zmagovita na bojišču. Čas je delal za njo. Danes je izginilo na slovenskih tleh mačkovstvo, če tudi je poprej igralo vlogo. Slovenski opozicijski duh ne prenese mirovanja, kakor ga predvideva organizacija dr. Mačka na Hrvaškem, kjer so razmere drugačne in ima Mačkova stranka pretežno moč v svojih rokah. Programski se iz slovenskega kmečko-delavskega gibanja razvija novovrstna politična tvorba, ker se je kmečki program združil v Sloveniji prvič tesno z delavskim v organično kmečko-delavsko gibanje, ki ga drugod še ni.

Na ljubljanskem sestanku pa so se zborovalci izjavili tudi za možnost sodelovanja s socialističnim delavstvom, predpostavljajoč, da ima Slovenija trdno izdelano pristno slovensko socialno strukturo, za možnost sodelovanja z vsemi demokratskimi silami slovenskega naroda. Tudi so se delegati na sestanku zedinili glede slovenskega vprašanja, da moramo Slovenci javno, odkrito in odločno povedati, kaj hočemo. Izvršilni odbor je bil pooblaščen, da izdela podoben slovenski politični, gospodarski, kulturni in socialni program v duhu najširše ljudske demokracije. K programu bodo stavili svoje zahteve vsi delovni sloji in bo na ta način podano zagotovilo, da bo slovenski program res ljudski, vzet iz naroda in izdelan po njegovih potrebah in zahtevah.

Na nedeljskem sestanku je gibanje po temeljitih razpravah pogumno zavzelo vodstvo v slovenski politiki ter izglasovalo važno resolucijo, ki naglašuje potrebo razpusta sedanje narodne skupščine in zahteva svobodne volitve v novo skupščino po splošni, enaki, tajni in proporcionalni volilni pravici. V tem prizadevanju je stopilo obenem vodstvo slovenskega kmečko-delavskega gibanja v stik z vsemi srbskimi in hrvaškimi opozicijskimi strankami.

Na sestanku je bila sprejeta naslednja resolucija:

»Zaupniki slovenskega kmečko-delavskega gibanja, zbrani na sestanku 4. julija 1937 v Ljubljani iz vseh krajev in mest Slovenije so sklenili pod predsedstvom dr. Vekoslava Kukovca po izčrpni obravnavi trenutnega političnega položaja sledečo

RESOLUCIJO:

1. Izvede naj se takoj združitev vseh demokratičnih sil v državi in sestavi naj se ustrežna splošna koncentrijska vlada, ker je to prvi korak k ureditvi notranjih političnih, gospodarskih, finančnih in socialnih ter narodnih razmer, k uveljavljanju resnične demokracije in k upostavitvi samovladja (suverenosti) vseh osnovnih narodov v državi.

2. Mora se takoj razpustiti narodna skupščina, morajo se odpraviti vsi izjemni zakoni in odredbe, mora se sočasno izdati splošna amnestija vseh političnih obsojencev, ter izvršiti brezpogojno svobodne volitve po splošni, tajni, enaki in proporcionalni volilni pravici. Novi notranji red mora sloneti na popolnem priznanju teženj vseh slojev in narodov v državi ter uvaževanju njihovih ozemelj.

3. Kot edini resnični predstavniki

Mrak duhov

Socialistična stranka v Sloveniji ne igra že dolgo več one vloge, ki bi jo lahko, če bi jo vodili ljudje širokega razgleda in izdelane duševnosti, ki bi se zavedali, da je socializem predvsem najsilnejša ideja časa, sposobna preobraziti ljudi in svet, ustvariti novo kulturo in nov družabni red. Mesto da bi gledali na poslanstvo in naloge socializma med našim narodom s te očarujoče in privlačujoče višine, so ljudje, ki so polagoma zavladali v slovenski socialistični stranki, napravili iz tega gibanja le problem trenutne konjunkturo in trenutnega osebnega računa. Zaigrali so s tem vlogo stranke v narodu, ki bi bil sposoben dojeti njene ideje in njeno poslanstvo, če bi bila stranka sposobna priti do naroda, živeti z njim in se z njim boriti. Tako se je pa socialistična stranka bolj in bolj utesnjevala v vedno ožje miselne meje, se bolj in bolj odtujevala velikim splošnim in narodnim problemom, o katerih bi bila prav za prav prva poklicana izreči najgloblje mnenje.

Bili so časi, ko so v tej stranki prevladovali ljudje, ki se jim vsaj ni moglo očitati pomanjkanje izobrazbe, globokoumnosti, intelekta. Da bo nesreča popolna, so na žalost v zadnjih letih prevladali v njej ljudje, ki nimajo ne srčne, ne umske kulture, ki samo ponavljajo kot gramofonske plošče priučene fraze. Zavladal je popoln mrak duhov. Le tako si moremo pojasniti nekatere pojave zadnjega časa in raztolmačiti popolno degeneracijo zdravega smisla pri nekaterih »voditeljih« te stranke. V časih, v katerih živimo, ko sta nam demokracija in svoboda potrebni, ko je zbegani in osiromašeni slovenski narod potreben vzpodbujajoče besede, ko nam grozi od zunaj in doma vseuničujoči fašizem, smo mislili, da smo vsi iskreni pristaši demokracije dolžni strniti svoje vrste v skupno zvezo za obrambo demokracije in miru vobče, za rešitev delovnih slojev v državi in slovenskega naroda še posebej. Tudi smo mislili, da v tej zvezi ne sme manjkati socialistična stranka, čeprav je bilo vse njeno zadržanje v zadnjih letih več kot sumljivo. Pričakovali smo celo, da bo v tej skupni koaliciji igrala vodilno vlogo, ker smo vedeli, da se borimo za sveto stvar svobode, za katero se je proletariat

v vseh časih in v vseh državah vedno junaško boril. Pred očmi smo imeli tudi vzpodbujajoči vzgled Francije. Pa smo namesto vsega tega doživeli, da so se »voditelji« te stranke izmikali dogovoru, da so se mu končno priključili s tisočimi pridržki, in sicer šele potem, ko so bili prisiljeni po svojih pristaših. Priključili so se dogovoru v času, ko so mislili, da bodo razpisane volitve, računajoč z lažjim lovom za mandate. In doživeli smo, da so se nato prav ti »voditelji« veselili odcepa nekaterih Mačkovih pristašev od skupne demokratske fronte, čeprav bi morali to ti »voditelji« najglasneje obžalovati, ako bi bili iskreni poborniki boja za demokracijo v času, ko grozi fašizem pogubiti socialne pridobitve delavstva in kulturo sveta. Doživeli smo nadalje, da je taista socialistična stranka, odnosno da so njeni voditelji izstopili iz koalicije in utemeljevali izstop na način, ki je skrajno žaljiv za kmečko-delavsko gibanje. Vedeli so namreč prav dobro, da z odstranitvijo nekoliko ljudi kmečko-delavsko gibanje ni bilo oslajeno, nasprotno je v zadnjem času močno naraslo in pridobilo na moči in veljavi. Vendar ne morejo trditi, da bi bilo Mačkovo gibanje po svoji ideologiji bliže socializmu nego naše.

Da bo ponižanje za socialistično stranko (NE ZA NAS!) še večje, smo doživeli izpad, ki je bil objavljen v zadnji »Delavski politiki«. Čeprav je slovenska politična zgodovina tako žalostna, tako klaverna, vendar obžalujemo, da se je obogatila za dva nova dokumenta, kakor sta pismi, ki jih je »Delavska politika« objavila in komentar, ki ga je dodala. Obžalujemo ne radi nas, ki nas taki surovi načini utemeljevanja in polemike ne dosežajo, obžalujemo to radi dobrega imena slovenskega delavstva in slovenskega naroda, ki ne nosi na tem nobene krivde.

Mi, ki smo se zavedali usodnosti zmotnega koraka vodstva socialistične stranke pri utemeljevanju njenega izstopa iz opozicijske demokratske skupnosti, smo bili za ugled slovenskega delavstva, katerega interese smo smatrali po tem koraku njegove stranke za ogrožene, toliko v skrbeh, da smo potrdili vodstvu socialistične stranke prejem pisma, s katerim so nam izstop javili, in se obenem izjavili pripravljene, da v interesu socialističnega

delavstva o tej stvari javno ne obravnava. Dobili smo na to viteško gesto odgovor, ki je objavljen tudi v »Delavski politiki«. Ta odgovor bo ostal za vse čase unikum v korespondenci med dvema političnima gibanjima. Duševnim tvorcem tega akta prepuščamo vso slavo za ta sijajni in globokoumni, v silnem duševnem ravnovesju in vsestranski politični preudarnosti sestavljen odgovor.

S tem smo glavno že povedali. Zadeva nas dalje ne zanima.

Kar se tiče Živkovića in plačancev Jevtića, ki so v naših vrstah, naj blagovoli »Delavska politika« navesti imena. Radovedni smo nanje. Kar pa se tiče socialistov, ki niso hoteli prelomiti dane besede in sklenjenega dogovora s kmečko-delavskim gibanjem in so ostali nadalje v fronti demokracije ter so zato, ker niso hoteli izdati skupno fronto, po mnenju podpisnikov »uskoki«, o tem bo govorilo še sodišče. Glede ostalih podtikavanj v »Delavski politiki« se nam upira pero, da bi nadalje pisali. Gotovi stavki mejijo že na denunciacijo. Ali je vobče mogoč tako strahovit padec v temo? Ali se ni moglo prihraniti našemu delavstvu te sramote? V našem gnezdu ne gnezdi nobeni eksotični ptiči. Niti ne gnezdi skriti prevratni elementi, niti taki, ki so direktno ali indirektno v zvezi z denarnimi poverbami pri delavskih podjetjih. Toliko, da ne bo več govora o raznih »kolicah«.

Dosti o vsem tem. Konec.

*
Vse je predvsem vprašanje intelekta. Tudi politika. Lepa tradicija socialističnih strank je bila, da so gojile duha, da so ostroumno razglabljale o vseh pojavih življenja in politike. Kaj je to, kar danes pišejo nekateri ljudje v imenu te stranke? Ali ni nikogar več v socialističnih vrstah, če ne v Mariboru pa vsaj v Ljubljani, ki bi znal treznejše in globokeje presoditi in poseči vmes, ter poučiti te voditelje, da je umska vzgoja, resnično znanje in politična izobrazba predpogoj za javno delo. In da ni nikomur vse dovoljeno! Do te nižine ni spravil stranke niti takozvani »bernotizem«.

To ni delo za socializem. To ni vobče nikakšno politično delo.

Vse je predvsem vprašanje intelekta.

To je pa tema, to je mrak duha!

Slovensko kmečko-delavsko gibanje je gibanje socialnega človeka

K mislim, ki jih je napisal uvodničar v zadnji številki »Neodvisnosti«, kjer poudarja, da kmečko-delavsko gibanje ni gibanje kakšne stranke, ampak gibanje delovnega ljudstva, zbiranje in aktiviziranje demokratičnih sil v skupno fronto proti vsakemu nasilju, točno povedano proti vsakemu izkoriščanju delovnih sil ljudstva in tlačenju duhovne svobode človeka, dodajam še nekatere pripombe. (Objavljamo to razpravo kot politično in psihološko analizo stanja v slovenskem delu socialistične stranke. Op. ur.)

Svoje bistvene pojme črpa slovensko kmečko-delavsko gibanje iz socializma, ki je višja in popolnejša oblika demokracije. Demokracija je nujno razdobje v razvoju socializma, Slovensko kmečko-delavsko gibanje je torej socialno gibanje, ki pa se bistveno razločuje od takozvane socialistične stranke in socialističnega gibanja.

Socialistična stranka stvarno obstoja, če tudi v državi ni oficijelno priznana, ker je njeno ime že staro in so že stari neki aktivni delavci-funkcionarji, ki jim pravimo voditelji, ki so si pridobili nekaj materialnih

vseh delovnih, demokratičnih in opozicijskih sil slovenskega naroda in njegovih teženj se borimo za zedinjeno Slovenijo v narodnih mejah.

4. Izvrševalni odbor bo objavil podrobno v posebni izjavi vse zahteve slovenskega naroda, izhajajoč iz osnovnih načel demokracije in samoodločbe narodov.«

Z ozirom na gornjo resolucijo je ljub-

dobrin in so na dobrih mestih. In je še nekaj tudi idealnih privržencev te stranke. Če bi bila socialistična stranka tako življenja sposobna, kakor so stranke v Franciji in v severnih državah, bi kaj lahko prevladovala v vsem gibanju. Dejstva pa govore in priznati moramo, da živi socialistična stranka pri nas samo še ob starih spominih. Nova, mlajša generacija je šla mimo nje in preko nje. Stara izumira. V njenih uradih in ustanovah posedavajo samo še »besedniki«, ki kažejo samo dobro voljo. Toda če je meso slabo, tudi dobra volja nič ne pomaga. Ni to njihova direktna krivda, ampak je to posledica privilegiranosti raznih pridobitev na ta ali oni način nekaj privatne lastnine in dobrega položaja, ki nehoti podzavestno vpliva na borbeno razpoloženje socialističnih voditeljev.

Vojna in ruska revolucija sta rastrgali vse duševne sponne strank. Čas pred vojno pa je vsiljeval ne samo idejno in telesno disciplino, ampak tudi duševno. Takrat je bilo to nujnost, ker je tvorilo socialistične vrste le industrijsko delavstvo. Kmečkega in drugega delavstva socialistična stranka ni priznavala. Tako sta stranka in ime socializem

ljanski sestanek delegatov slovenskega kmečko-delavskega gibanja pomemben zgodovinski dogodek v političnem razvoju Slovencev. Odmevi ljubljanskega sestanka in sprejeta resolucija prodirajo do zadnjih slovenskih gorskih koč, Razgibali so slovenske delovne množice, ki so prepričane, da bo slovensko kmečko-delavsko gibanje priborilo ljudstvu njegove pravice, priborilo srečnejšo bodočnost.

dobila svojo veljavo. Hkrati pa je ta veljava ustvarjala med socialisti tudi nekaj vrst razredov, namreč navadno članstvo — »plebs« in pa voditelje — »patricije«. Bila je to posledica naravne človeške slabosti, ki se je ne more vsakdo otresti. Vendar pa je socialistična stranka dosegla za delavstvo mnogo uspehov, ki jih ne more nikdo zanikati. V drugih državah so socialistične stranke razbijale okove in orale ledino, da se je delavec pričel zavedati samega sebe. Takšen položaj so zavzemale pred svetovno vojno.

Po končani vojni in po izbruhu ruske revolucije so posledice gorja kruto zajele delovno ljudstvo, pri katerem je naraščal odpor. Vladajoči razred je ljudskemu odporu odgovarjal z izjemnimi zakoni. Ni blažil krize, življenje je postalo trdo. Socialistične stranke so razpuščali, voditelji so brzdali ogorčeno članstvo in izvzemli nekaterih živeli dokaj udobno. Ni čudno, če je socialistična stranka postala pasivna in da je ime »socialist« dobilo ne lepi zvok. Namesto da bi stranka po Marxovem nauku verovala delavstvu pred razkoljem, je ta razkolj še večala. Večala ga je vse do današnjega dne.

Mladina dorašča. Nova generacija stopa na plan, komaj vidno še sicer, toda pojavlja se. Dokaz pojava mladine je prav slovensko kmečko-delavsko gibanje, o katerem ni tendence razbijati, ampak povezati vse v skupnost, vse ki žive od dela svojih rok in razuma, vse, ki delajo, a so ponižani in razžaljeni. Očetje doraščajoče generacije, na kate vpliva mladina, stopajo v to gibanje. In v tem je izvor čudne klasifikacije izjave socialističnih voditeljev o brezpredmetnem dogovoru. Pravila je bila trditev, da dogovor med socialisti in skupino »Slovenske zmlje« ni rodil pričakovanega uspeha, ker ni bil na strani tistih »voditeljev«, ki so pri zeleni mizi ta dogovor podpisali, nikoli iskreno mišljen. Pričakovani uspeh so si namreč ti voditelji predstavljali tako, da jim bo nekdo drugi prikomandiral zaupanje množic, ker sami niso več sposobni, da jim bo kdo drugi

približal delovne množice, njim samim pa bo voditeljska gloriola v socialistični stranki še nadalje ostala.

Naj to trditve poskuša zanikati kdorkoli in kakorkoli, resnična je. Da je resnica, dokazuje danes vsa pasivnost industrijskega delavstva (razen nekaj častnih izjem). Strokovne organizacije životarijo, vodstva so pasivna. Bodi milo povedano, skrb voditeljev je samo še ta, da bi se stolčki, na katerih sedijo, ne podrli in da bi njihovi osebni dohodki ne skopneli. Članstvo, kolikor ga je, se sicer, vsa čast mu, drži organizacije, ker ve, da je pri vsej tej mizeriji boljše vsaj nekaj kakor nič in da si vsaj krušno obdrži to kar ima. Ogromna večina delavstva pa je izven organizacij in niha zdaj sem zdaj tja.

Pod vplivom mlajše generacije stopa na plan novo slovensko kmečko-delavsko gibanje. Že ob svojem rojstvu je pokazalo svežost v pojmovanju idej in tiste ideologije, ki vele, da se mora združiti delovno ljudstvo vseh strok, vseh kategorij in vse države. Novo gibanje gre preko okostenelih voditeljev, ki bi mu mogli po svojih izkušnjah biti na čelu, če bi dorasli novi dobi. Da je temu tako, eva neizbežnega dokaza: Socialistično delavstvo v Kranju, poudarjamo ne v starem smislu in pojmovanju socialistično, ampak v pojmovanju novega gibanja delovnih množic, ki ga predstavlja danes kmečko-delavska fronta, je hotelo pri zadnjih občinskih volitvah postaviti lastno kmečko-delavsko listo. Sodrug Krč, idealen delavski zapupnik, delaven in resen, je disciplinirano poslušal in izpolnil voljo voditeljev socialistov in šel na kompromisno listo. Kaj so volitve pokazale? Delavstvo ni šlo z njim in je ostalo rajši doma. Ta skromen dogodek jasno prča, da v zgradbi socializma gre delavstvo preko takozvanih voditeljev, ki so v strahu, kaj bo z njihovimi gloriolami, kaj bo s vplivom, če se »prenaglijo«, kaj bo rekel Karel Marx, če se bodo kmetje, mali obrtniki, mali trgovci, intelektualci in delavci združili v skupni fronti? Ko to javno iznašamo, bo slovenskemu delavstvu in vsej slovenski javnosti lahko razumljivo, zakaj so socialističnim »voditeljem« dogovori o skupni brezpredmetni. Iz razgovorov o strokovnem gibanju, ki jih je objavila »Neodvisnost« je jasno razvidno, da zahteva delavstvo skupnost, da je proti razdiranju strokovnega gibanja, četudi so vodstva strokovnik central otopena. Delavstvo hoče vsaj v političnem pravcu skupnost. Delavstvo hoče uveljaviti svoj jaz v skupnosti z vsemi delovnimi sloji, potem, pa naj se imenuje skupnost, fronta ali kakorkoli.

Slovensko kmečko-delavsko gibanje je socialno gibanje. Tega poudarka naj se nikdo ne sramuje in naj ne bo nikogar strah pred njim. Ni pa to gibanje socialistične stranke ali gibanje socialističnih voditeljev, ali kakor bi že imenovali tisto peščico, ki si nadeva to ime. Ti voditelji so proti takemu gi-

banju, razen, če bi jih postavili v ospredje, v vodstvo in jim slepo sledili. Če bi ti voditelji imeli zato kvalifikacije, zakaj ne? Toda pokazali so, da te kvalifikacije nimajo. To trdi delavstvo samo v socialističnih strokovnih organizacijah!

Zgodovina je učiteljica življenja, je strašno ogledalo. Krščanstvo ima lepe nauke. Toda kako se izvajajo nauki katoliške cerkve v vsakdanjem življenju? Prav podobno je s takozvanimi socialisti-marxisti. Dojgoleten in aktiven sem preživel razna razočaranja, a klonil nisem. Spoznal pa sem, da je na vrhovih proketo malo res marxističnega. To izjavljam zato, da dokazem, zakaj delavstvo ni po veliki večini vsaj strokovno organizirano, zakaj ni »Delavska politika« že dnevnik itd. itd. Komunikacije, ki jih objavljajo o socialističnih strankah iz drugih držav, so lepo pisane, na te stranke se vzgledujejo naši socialisti, toda samo z besedami. Če bi naši socialistični voditelji bili takšni, kakor so francoski in drugi, klobuk dol! — skupnost delovnega ljudstva bi bila že davno ustvarjena.

Sedaj, ko je že slovensko kmečko-delavsko gibanje doseglo velik razmah, sedaj bi socialistični voditelji to gibanje radi zavzeli. Ker so bili nesposobni in brez moči, so jim dogovori postali brezpredmetni. Meščanski listi beležijo vse to z zadovoljivim sarkazmom. Dobro vedo zakaj. Gorje namreč, če bi se novo socialno gibanje, v katerem se družijo kmetje in delavci, uresničilo! Ni to nobena šala. Pa nič zato. Pustimo jim to zadovoljstvo. Dovolimo gg. Petejanu, Eržemu in drugim, da je dogovor brezpredmeten. Naglašamo pa, da za delovno ljudstvo ni brezpredmeten, zlasti pa ni brezpredmeten za delavstvo, ki stoji po svoji razredni zavednosti pod zastavo socialistične stranke. To delavstvo sploh ne potrebuje kakšnega dogovora. To delavstvo je v slovenskem kmečko-delavskem gibanju brez dogovora, brez posebnih pogodb. Razredno zavedno socialistično delavstvo je svoje voditelje prisililo, da so sklenili dogovor. Delavstvo pa se tudi zaveda, da njegovi voditelji tega dogovora niso podpisali iskreno. Zato gre delavstvo mirno preko svojih voditeljev in preko njihovih izjav. Slovensko kmečko-delavsko gibanje pa s tem tudi ni ničesar izgubilo, ker gre gibanje duhov širokih množic preko starih fraz. Slovensko kmečko-delavsko gibanje je gibanje novega človeka in ni gibanje samo trenutnih razmer, ampak je gibanje ljudstva, ki stopa na mejdan nove preobrazbe človeške družbe.

S poštenim namenom in odkritosrčno sem osvetlil socialistične vrste in pokazal, kaj je in kaj ni, ne glede na to, da komu to ne bo všeč. Toda časi so takšni, da ne smemo ničesar več skrivati, da se ne smemo več obotavljati. Delovno ljudstvo, ti pa zavijaj rokave še bolj in strni se v močno kmečko-delavsko falango. —štev.

Opozorilo

vsem vodstvom združene opozicije v Beogradu in v Zagrebu

Vodstvo socialistične stranke v Sloveniji, ki ni nikoli iskreno sodelovalo v združenem demokratskem opozicijskem gibanju v Sloveniji, je sedaj z jalovim izgovorom prelomilo še oni rahli dogovor, ki je to stranko vezal s slovenskimi opozicijskimi skupinami.

Ob prelomu s slovensko fronto demokracije je bil obenem v »Delavski politiki« objavljen nečuden napad na kmečko-delavsko gibanje in na opozicijske skupine v Sloveniji, ki je žaljiv za vse demokratske skupine in gibanja v državi in predstavlja edinstven, strahovit primer politične in kulturne involucije. Ob enem s tem napadom objavlja, da goji še vedno vzlic temu, da se je izločila na takšen način iz slovenske opozicijske

Dr. Vekoslav Kukovec:

... verujmo v lastno slovensko moč!

Predsednik slovenskega kmečko-delavskega gibanja dr. Vekoslav Kukovec je pred kratkim predaval v Zagrebu mladim slovenskim intelektualcem o našem političnem položaju. Iz njegovega predavanja povzemamo nekatere značilnosti, ki bodo pomagale osvetliti današnje mračno politično obzorje:

Mnogi so bili trdno prepričani, da bo ob ustvaritvi naše nove države po idealnih načelih doseženega nekaj trajnega. Zagrebško vijece je delovalo že pol leta pred postankom Jugoslavije in začrtalo obrise bodoče skupnosti. V Zagrebškem vijeću sta zastopali Slovence dve stranki: Slovenska ljudska stranka in demokrati. Po medsebojnem dogovoru so šli predstavniki Slovencev z deputacijo v Beograd in 1. decembra 1918. je bila ustvarjena Jugoslavija. Bistveno načelo v zgodovinskem manifestu prestolona-

skupnosti, najtesnejše zveze z opozicijo v Beogradu, računajoč z neinformirano stjo opozicijskih krogov v Beogradu in v Zagrebu o njenem stvarnem zadržanju v Sloveniji.

Vodstva opozicije v Beogradu in v Zagrebu svarimo radi tega pred eventualnimi emisarji te stranke, ki je prav v tem trenutku, ko se opozicijske sile v državi koncentrirajo za delo, ki more biti narodom in državi samo v korist, zapustila vrste združene opozicije in izdala fronto demokracije.

Maribor, 8. julija 1937.

Vodstvo slovenskega kmečko-delavskega gibanja.

slednika Aleksandra je bilo: država SHS bodi vedno vladana po demokratičnih načelih. Narodno predstavništvo in demokratska večina pa nista izpolnila svoje naloge. Brezbarvna vlada Vesnića in druge tudi ne, če prav je bilo v njenem programu določeno, da bo pripravila volitve in načrt za ustavo.

Ko je leta 1920. dobil vlado Nikola Pašić, je ustavotvorna skupščina sprejela vidovdansko ustavo, ki je bila izdelana po vzorcu centralističnega ustava. Hrvati so zavzeli do ustave odklonilno stališče. Tako je bila izdelana in sprejeta brez njihovega sodelovanja. Po vidovdanski ustavi je nova država SHS imela kolikortoliko videz demokratske države. Čez čas pa je isti duh, ki je zavladal v Italiji in Nemčiji, zapihal tudi v Beogradu. Vsi znaki so kazali, da si vlade prizadevajo uve-

sti nov političen sistem, po katerem bi bila demokracija znatno omejena. Kot ministrski predsednik je v tistem času nastopil Vukičević, eden najslabših ministrov, ki je vodil narode mlade države v nesrečo.

Prava demokracija ne bo samo politična, pač pa tudi gospodarska in socialna. Masaryk.

Pričakovati je bilo, da bodo dobili Hrvati zadoščenje s spremembo režima. Režim se ni spremenil. Ustvarjen ni bil niti demokratiški blok, ki ga je koval demokrat Ljuba Davidović v obrambo ljudskih pravic.

Leto 1929. je prineslo narodom Jugoslavije šesti januar. Razpust narodne skupščine in političnih strank, ukinitve posredovalcev med narodi in kraljem je bil najhujši udarec. Moralne sile narodov se je poskušalo uničiti, kar je ustvarilo brezdušno atmosfero. Da bi se pred zapadnim demokratičnim svetom izbrisalo to brezdušje, se je poskušalo leta 1930. ustvariti novo narodno skupščino. Volilni red je bil tako umetno prikojen, da ni mogel in smel misliti na zmago pri volitvah nihče drugi razen onih, ki so imeli oblast v rokah. Možnost zmage je imel samo Pera Živković, ki je sam dočel kandidate. Pri volitvah je veljala parola, kdor ne bo volil teh, je sovražnik domovine. Absolutističen parlament in režim sta vzbujala in netila mržnjo in odpor med narodi. Za Marsejem je nastopil Jevtić, ki ni imel izgleda niti sposobnosti, da bi kaj dosegel. Izvedel je znane petomajske volitve, pri katerih je bil moralni in številčni uspeh opozicije tako močan, da je moral njegov režim pasti po enem mesecu. Konec je bilo absolutizma in so zlasti Slovenci pričakovali, da jim bo kresna noč prinesla tako zaželeno zborovalno in tiskovno svobodo.

Naš tisk — naše orožje!

Pravica do kritike, do kritike v vseh področjih, je pravica politične iniciative. Masaryk.

Podpirajte naš tisk!

Zanimivo so nadalje izjave predsednika dr. Kukovca o političnem položaju v Sloveniji. Prvotno se je tudi pri Slovencih skušala utrditi tendenca narodnega edinstva. To »edinstvo« pa se je leta 1928. tako kompromitiralo,

Demokratične sile so se pri Slovencih ponovno razgibale ob programu kmečko-demokratske koalicije, s katero so se tesno povezale. Zahtevi po svobodi pri Hrvatih je sledila zahteva po svobodi pri Slovencih. Slovenci prav tako kakor Hrvati niso zadovoljni

marveč se je pri njih prav v poslednjem času vzbudila tako krepka narodna samozavest, kakor jo redko srečamo v zgodovini slovenskega naroda. Postavljeni so pred vprašanje, kaj je s Slovenijo, kaj se bo zgodilo s Slovenci? Slovenci, ki so se priključili slovenskemu kmečko-delavskemu gibanju, so zavzeli samostojno stališče. Slabe izkušnje so jih pripeljale do prepričanja, da gibanje sme biti

na bazi ljudske demokracije in socialnosti. Zlasti mlajši rod je v tako miselnost zaverovan in ga od te miselnosti ne bo moglo odvrti nobena sila. Tako mora gledati na Slovence in njihovo slovensko vprašanje tudi voditelj bratskega hrvaškega naroda dr. Maček. Slovenci morajo sami povedati kaj hočejo, kaj zahtevajo. Slovenske zahteve in potrebe dr. Mačku prav gotovo ne bodo škodovala. Politično življenje pri Slovencih je na tleh. Na razvalinah slovenske politične preteklosti gradi mlajši slovenski rod povezan z vsemi slovenskimi demokratično in socialno ču-

tečimi silami novo politično zgradbo. Mlajši slovenski rod nudi dokaze nečuvne požrtvovalnosti in aktivnosti. Slovensko kmečko-delavsko gibanje je postalo stvarnost in živi med narodom, čeprav je od vseh strani zatirano. To samosvoje gibanje pa je tudi garancija, da imajo Slovenci po ureditvi države pravico do svoje politične svobode. Prav tako imajo Slovenci vse pogoje za gospodarsko in kulturno samoupravo. Slovenski preprosti človek

veruje pa v samostojno življenje iz svojih lastnih slovenskih moči. Priti mora doba, ko bodo dane Slovincem široke možnosti njihovega delovanja. Ta doba prihaja pod devizo boja za socialno pravico kmeta in delavca in vseh delovnih slojev slovenskega naroda, pod devizo najširše ljudske demokracije.

PRISEGA MLADIH SLOVENSKEMU PROGRAMU

Po končanem predavanju predsednika dr. Vekoslava Kukovca, ki je podkrepilo slovensko zavest mladih intelektualcev, in po živahni in stvarni debati o slovenskih političnih razmerah, je bila sprejeta naslednja resolucija, ki izzveni kakor prisega mladih na program slovenskega kmečko-delavskega gibanja.

Resolucija.

Po vsem tem, kar nam je povedal tovariš predsednik kmečko-delavskega gibanja dr. Vekoslav Kukovec na sestanku in po pojavih, ki so jih zadnje čase opažali, kot na primer romanje v Zagreb dne 14. aprila t. l. in ustanovitev posebnega kmečkega gibanja pod tujim vodstvom, ki s svoje strani v oficijelnem glasilu neprestano propagira odcepitve Prekmurja in Bele krajine od slovenskega kosa zemlje, smatramo za potrebno, da sporočimo slovenski javnosti naslednje zahteve:

1. Vsi mi mladi somišljeniki slovenskega kmečko-delavskega gibanja v Zagrebu fanatično verujemo in zahtevamo samostojnost slovenskega gibanja na temelju sodelovanja kmečkih in delavskih množic. To samostojno slovensko gibanje naj bo v okviru državnega političnega življenja zaveznik vseh naprednih ljudskih gibanj, predvsem zaveznik kmečko-demokratske koalicije in srbske združene opozicije.

2. Če je potrebno, da se ustanovi posebno kmečko gibanje, naj se to zgodi le z namenom, da se ojači in utrdi skupno slovensko kmečko-delavsko gibanje. To gibanje naj bo slovensko, demokratično in socialno s slovenskim vodstvom. Le tako bo lahko močan in upoštevan zaveznik hrvaškega kmečkega gibanja in srbske združene opozicije.

3. Ponekod opažamo tendenco, ki hoče omaloževati sodelovanje mladih intelektualcev pri gibanju. Tem v odgovor kličemo: Mi hočemo in tudi bomo na vsak način sodelovali, ker vemo in se zavedamo, da smo danes narodu, kateremu pripadamo in ki nas z velikimi žrtvami šola, potrebni. Ne sodelujemo zato, ker bi se nam hotelo vodstvo, pač pa zato, ker so nam pri srcu interesi najširših slojev kmečkih in delavskih množic.

4. V celoti odobravamo smernice in določanje delo slovenskega kmečko-delavskega gibanja in sporočamo vodstvu, da moremo izjaviti z zadoščenjem, da se je v celoti držalo smernic, sprejetih v duhu slovenskega kmečko-delavskega gibanja, in da mu popolnoma zaupamo, mu bomo zaupali vse dotlej, dokler bo po demokratičnih načelih vodilo samostojno slovensko kmečko-delavsko gibanje.

Gornjo resolucijo je z navdušenjem sprejelo in podpisalo 74 slovenskih študentov v Zagrebu, pristašev slovenskega kmečko-delavskega gibanja.

Slovenski narod si bo pisal svojo sodbo sam, ne frak mu je ne bo in ne talar. Ivan Cankar.

TUJI KAPITAL V NAŠI DRŽAVI.

Francoski kapitalisti imajo v naši industriji in v bankah naloženih čez milijardo dinarjev, angleški 879 milijonov, češki 774 milijonov, švicarski 707 milijonov, ameriški 538 milijonov, italijanski 490 milijonov, belgijski 229 milijonov, avstrijski 395 milijonov, madžarski 183 milijonov, švedski 107 milijonov, holandski 78 milijonov dinarjev. Gotovo so vse zapadne države udeležene pri izkoriščanju bogastva naše države in delovnih sil našega naroda.

BERAČEVA SMRT.

V nekem hlevu v okolici Litije so našli pred nekaj dnevi mrtvega berača. Gospodinja, ki se je prestrašila strahotne najdbe, je obvestila cerkovnika, ki je stopil do domačega gospoda župnika ter mu sporočil strahotno vest. Prvo župnikovo vprašanje je bilo, če ima berač kaj denarja. Ker mu je cerkovnik odgovoril, da berač najbrže ne bo imel ničesar pri sebi, se je župnik obregnil, da ga vse to nič ne briga in če berač nima denarja, naj ga pokopljejo kakor hočejo. Cerkovnik se je potrudil in preiskal truplo, ter našel v hlačnem žepu zašitih 700 dinarjev. Presenečen je to sporočil župniku, ki je bil takoj pripravljen, opraviti pogreb. Za ta dogodek so izvedeli farani in širša okolica. Vsi so se zgražali nad postopanjem domačega župnika, v vernem ljudstvu pa so nastali resni pomisliki in dvomi. F. K.

14. julij praznik Francije

Kako je mogel 14. julij postati tako važan dogodek za slehernega delovnega človeka francoske republike. 14. julij 1789 je datum, ko so po fevdalizmu izmzgane množice napadle zloglasno »Bastilijo«, ječo političnih nasprotnikov vladodržcev, osvobodile politične jetnike, zloglasno ječo pa zažgale. To je bil začetek velike francoske revolucije, slavne borbe za svobodo, enakost, bratstvo in demokracijo. Razumljivo je, da je v času, ko grozi po vsem svetu fašizem uničiti zapadno civilizacijo in kulturo, tudi 14. julij 1935 dan posebnega pomena. Kako globoko so francoske delovne množice razumele pomen tega dne, je pokazala proslava ob prvi obletnici ustanovitve Ljudske fronte 14. julija 1936. Nikdar v zgodovini Francije se še ni udeležila taka množica oficelnega državnega praznika. Nikdar v zgodovini buržuazne Francije se še ni zgodilo, da bi korakal ministrski predsednik ramo ob rami s fabriškim delavcem, kakor je korakal Leon Blum, da bi korakala slavna umetnica s cestnim pometajem, velik znanstvenik ramo ob rami s kmetom. Ljudska fronta je ustvarila enotnost francoskega delovnega ljudstva v obrambi tisočletne kulture. Lanska proslava 14. julija pomeni velik poraz francoskega fašizma. Delarocque je mogel ta dan zbrati le neznamen del množice, v primeri z ono, ki je sledila proslavi Ljudske fronte.

Doslej se je fašizem omejeval le na demagogijo, zdaj je pa pritegnil še drugo orožje, preizkušeno po rjavih in črnih sracijah sosednih držav: fizični in ekonomski teror. Žrtev njegove klevetniške kampanje je postal najprej minister Salangrot. Blum bi bil ubit, da ga ni rešilo naključje. Dvesto francoskih rodbin je začelo s svojo ogromno gospodarsko močjo izživati ekonomski zastoj. Blumova vlada je pomagala delavcem kladiva in peresa do boljših mezd in plač in do večje zaposlitve. Kmetje so dosegli višje cene svojim pridelkom. Blumova vlada je začela delati po programu Ljudske fronte z ukrepi, ki so segali v žepe 200 francoskih rodbin, da bi se tako izboljšalo stanje delovnih milijonov. V tem je vzrok, da je visoka finančna oligarhija izzvala gospodarsko krizo z borznimi spekulacijami, begom kapitala in tako dalje, narkar je po svojih zaslugah v parlamentu in senatu »dokazovala«, da vodi politika Blumove vlade državno gospodarstvo in s tem državo v propast.

Tik pred letošnjo proslavo največjega državnega praznika so ti »patriotje« na ta način prisilili Blumovo vlado na demisijo. Blumova vlada je padla. Nova Chautempsova vlada je po svojem sestavu bolj desničarska. Toda francoske ljudske množice so že dokazale, da nočejo vlade fašističnih slug. Pri delnih volitvah so pokazale, da imajo zaupanje edino v politiko Ljudske fronte. Danes v Franciji ni mogoča nobena druga vlada, razen vlade Ljudske fronte. Enoletna Blumova vlada je dala delavstvu višje plače, kmetu višje cene, učiteljem in otrokom nove šole, znanosti in utmetnosti novega razmaha, obrti, trgovini in industriji nov napredek. Toda množice potrebujejo še več, ker nezaposlenost ni še docela odpravljena, še vedno gospodarijo v državi lastniki velikih gospodarskih sil, še vedno grozi vojna nevarnost, ki jo netijo fašistične države. Francoske množice zahtevajo svoje. Finančna plutokracija je gluha za njihove zahteve. Boj se nadaljuje.

V takem razpoloženju bo proslavil letos francoski narod svoj največji praznik. Proslavil ga bo v znamenju poostrenejša boja proti fašizmu, za demokracijo, za kruh, za svobodo. Kakor je leta 1789. francoski mali človek premagal zavedno takratne vladodržce, tako bo tudi letošnji 14. julij velik memento vsem sovražnikom demokracije in bednih množic. Vlada Chautempsa ni konec, ampak začetek novih bojev. Kakor je pred polstotletjem vsa Evropa dela in trpljenja s svojim sreem stala ob strani naskakovalcem »Bastilije«, kakor je že tedaj francoski narod učil s svojim primerom vsa evropska ljudstva, kaj jim je treba storiti v boju za demokracijo in proti samodržcem, tako je tudi danes 14. julij prenehal bolj in bolj biti zgolj francoski narodni praznik.

14. julij postaja praznik vseh, ki se bore proti fašističnemu ki se bore za obrambo demokratičnih pravic, za mir in blagostanje. Zrušena »Bastilija« je postala simbol vseh »ponižanih in razžaljenih« na vsej zemeljski obli. Tudi slovenskemu narodu naj postane 14. julij dan opomina. Naj izginejo iz naše dežele vsi preprički in prepri med delovnimi sloji. Naj se združi vse, kar trpi,

Kakor povsod drugod, naj se zberejo v skupnost množice tudi pri Slovencih. Stopimo v bojne vrste proti fašizmu, vsi brez razlike političnega prepričanja! Ustavimo bratsko zvezo slovenskih, hrvaških, srbskih in drugih delovnih množic v državi! Podajmo roko vsem demokratičnim narodom, ustvarimo močno zvezo s plemenitim francoskim narodom in svet miru in dela in misli bo zmagal.

Milijonski dobički

Statistični podatki kažejo stalen porast izvoza in vse večjo aktivno v trgovinski bilanci. V prvih petih mesecih letošnjega leta se je izvoz gibal sledeče:

Leto	ton	vrednost
1937	1.740.851	2.408,8 milj. din.
1936	865.522	1.337,7 " "
	+ 875.329	+ 1.071,1 milj. din.

Uvoz pa se je gibal:

Leto	ton	vrednost
1937	400.482	1.706,5 milj. din.
1936	411.890	1.706,5 " "
	- 11.408	+ 280,8 milj. din.

Napram lanskemu letu je izvoz v istem razdobju po količini narasel za 101,13%, po vrednosti pa za 79,77%. Uvoz pa se je zmanjšal po količini za 2,77%, po vrednosti pa povečal za 16,45%. Trgovinska bilanca je torej postala aktivna v letošnjih prvih petih mesecih za 417,6 milijonov dinarjev med tem ko je bila lani v tem času pasivna za 368,6 milijonov dinarjev.

Naravnost rekorden pa je bil letošnji mesec maj. Izvoz se je gibal v milijonih dinarjih sledeče:

Leto	ton	vrednost
1937	399.867	501,4 milj. din.
1936	206.857	210,8 " "

Uvoz pa:

Leto	ton	vrednost
1937	93.354	418,5 milj. din.
1936	78.651	324,5 " "

Izvoz se je samo v letošnjem maju povečal za 193,010 milijonov dinarjev po količini in za 281,6 milijonov dinarjev po vrednosti ali za 93,31% po količini in za 128,31% po vrednosti.

lani 14 milijonov 200 tisoč dinarjev čistejšega dobička. V sedmih letih je imela družba čistejšega dobička 115 milijonov 200 tisoč dinarjev (leto 1936 ni všteto!), na odpisu nepremičnin pa je zaslužila 173 milijonov dinarjev. V osmih letih je Trboveljska premogokopna družba zaslužila 302 milijona 400 tisoč dinarjev ali na leto po 37 milijonov 800 tisoč dinarjev. (O socialni bedi, trpljenju in pomanjkanju, ki ga trpe slovenski rudarji v revirjih Trboveljske premogokopne družbe pa bomo v našem listu ob drugi priliki obširno spregovorili. Naša dolžnost je prikazati to socialno zlo najširši slovenski javnosti. Ni čudno, če se tega zla izogibajo vsi meščanski in tudi nekateri delavsko razredni listi.)

Toliko je zaslužila samo ena družba. Tako ogromne dobičke in zaslužke in celo še večje beležijo vse denarne, trgovske in industrijske družbe. Iz tega je razvidno, da so domači in tuji kapitalisti v času najhujše krize, ki je pogolnala na roj propada vse delovne sloje slovenskega naroda, zaslužili težke, težke milijone.

Naša kultura

Koroško narodnostno vprašanje

je bil naslov predavanja, ki ga je imel pretekli petek univ. docent dr. Fr. Zwitner v mali dvorani Narodnega doma pod okriljem Društva jugoslovanskih akademikov v Mariboru.

Že uvodoma je predavatelj naglasil, da ni njegov namen govoriti o vseh krivicah, ki so se in se še danes godijo Slovincem na Koroškem. Hotel je samo kolikor se da znanstveno in objektivno očrtati vzroke današnjega stanja in vsaj deloma pokazati tudi našo krivdo. Stvar politikov pa je, je dejal predavatelj, da se znajo izsledkov znanosti posluževati in jih izkoristiti.

Kot podlaga za njegovo študijo so mu služile statistike iz ljudskih štetij, pri katerih pa je treba vpoštevati, da se je njihov kriterij s časom menjal in izpreminjal. Dočim so prva štetja še upoštevala objektivne vidike, to je slovenski občevalni jezik, so se 1934 poslužili subjektivnega merila: ni bil več jezik, ki je odločal narodnostno pripadnost, ampak kulturni krog, h kateremu je posameznik čutil, da pripada. Po teh statistikah bi pomemčevanje Slovincem prav porazno napredovalo (od 85.000 ali 26,6% l. 1880 na 26.796 ali 6,6% l. 1934 v Koroški, ki pripada današnji Avstriji). Toda cenitve po verskem pouku v šolah in jeziku v cerkvah, ki jih je naredil predavatelj, kažejo še vedno vsaj 70.000 Korošcev, ki uporabljajo slovenščino kot občevalni jezik.

Ako pa se vprašamo, koliko jih je med temi 70.000, ki se tudi čutijo kot Slovenci, nam deželne in državnozbornske vo-

Toda kriza je samo za delavca, kmetu, obrtnika, krizo občuti samo mali delovni človek. V enem letu so bile znižane mezde delavcem za 1 milijardo 152 milijonov dinarjev. In ko je beda vedno hujša in so potrebe vedno večje, ko je draginja vedno večja, mezde ne naraščajo, marveč padajo.

Cene kmečkimi pridelkom so porasle. Toda cene niso porasle za kmeta, ker kmetje vkljub zvišanim cenam svojih pridelkov ne morejo dražje prodajati, kakor so jih prodajali doslej. Tega je kriva njihova prezadolženost in ker so prisiljeni prodajati svoje pridelke trgovcem špekulantom, ki diktirajo cene poljskim pridelkom.

V našem gospodarstvu imamo torej dve bilanci, a samo eno rešitev. Rešitev je samo v kmečko delavski združitvi in skupnosti, rešitev za slovensko gospodarstvo je samo v pravem nesebičnem, demokratičnem slovenskem združništvu. Če si slovenski delovni sloji ne bodo sami pomagali, drug jim pomagal ne bo.

litve kažejo, da je komaj ena tretjina volila Slovensko stranko. Številka, ki nam mora dati misliti. Kako je prišlo do tega, da razmerje slovenskih glasov tako bolešno zaostaja za številom ljudi, ki govorijo slovenski?

Gotovo je treba pri odgovoru na to vprašanje upoštevati regionalno (pokrajinsko) zavest, tradicijo in sugestijo nemške večvrednosti, a glavni vzrok je drugod.

Družbena zgradba Koroške se namreč bistveno razlikuje od družbene zgradbe ostale Slovenije. Razen močnega meščanstva, ki ga je ozka konfesionalna osnova Slovenske stranke odbijala, nemška liberalna stranka pa privlačevala, je na Koroškem mnogo industrijskega predvsem pa poljedeljskega delavstva, ki mu je socialna demokracija pridobila dragoceno socialna zavarovanja ter tako poglobila nasprotje med slovenskimi konservativnimi kmeti in njihovimi posli.

Krivda Slovencev je, da so radi navidezne politične sloge zamudili ustanovitev slovenske liberalne stranke, ki bi zastopala meščanstvo in da so prepuščili skrb za socialno dobrobit koroškega poljskega delavstva sicer internacionalni, a pod vplivom nemške večine stoječi socialno demokratični stranki na Koroškem.

Predavanje, ki je med poslušalci izzvalo živahno odobravanje, so zaključile pozdravne besede dr. Antona Dolarja, ki je mladini čestital k izredno uspehi prireditvi. J. A. D.

Otroško gledališče

(K uprizoritvi »Mladih upornikov« v Studencih.)

Studenci pri Mariboru so tipičen proletarski kraj. Može in žene so povečini zaposleni po tovarnah, otroci pa so prepuščeni šoli in samim sebi. Biti vzgojitelj v takem kraju je odgovorna in težavna naloga. In tej je po svoji sposobnosti in obsežnem znanju gotovo kos učitelj g. V r a n c. Ni mi treba omenjati, da so njegovi učni načrti bili že večkrat nagrajeni. G. Vranc je v vzgoji proletarske dece šel še preko svoje službene dolžnosti. Zbral je izven šole v prostih urah otroke in jim igral lutkovne igre, ki so bile tako umetniško kot vzgojno na višku. Tako je g. Vranc postal ne le eden najboljših slovenskih pedagogov, temveč tudi edinstven režiser mladinskih iger. Letos ob zaključku šolskega leta si je izbral in uprizoril za svoje učence primerno igrice »Mladi uporniki«. Ker je bila ta uprizoritev morda najboljša mladinska predstava, kar sem jih sploh videl v Sloveniji, se bom pobavil z njo nekoliko kritičneje, kajti upam, da se bodo po njej zgledovali tudi drugi vzgojitelji. Že igrice »Mladi uporniki«, ki jo je napisal Mirko Kunčič, predstavlja mešič v izvorni slovenski otroški dramati, in jo priporočam tudi ostalim odrom, da jo uprizore. Zgodba je nakratko ta-le: Iz pobožnevalnice pobežl Peter spunta mestno in delavsko dečo, da se upre svojim materam in pobezne v gozd, kjer si osnuje svoje lastno taborišče. Delavski otroci so se za ta korak odločili vsled nerazumevanja bede svojih starišev, ki jim niso mogli nuditi vseh ugodnosti, ki bi jih otroci zaslužili. Mestni otroci pa so se spuntali iz kapricioznosti. Dva dni prežive prav srečno v gozdu, tretji dan pa se jih poloti domotožje. Peter se je med tem časom domenil z mladim ciganom in oba sta ponoči okradla

speče otroke ter jih prepustila same v gozdu. Obupane otroke najdeta gozdar in policaj, ter jih zopet vrneta staršem. Otroci spoznajo vso ničevost svojega upora, kajti bili so le igrače v rokah prevejanega Petra in tatinskega cigana, ki končno padeta postavi v roke.

V zasnovi, ki je povzeta po resničnem svetu otroka, je vsa sila »Mladih upornikov«. Današnjemu otroku, posebno pa proletarskemu, je treba pokazati, da je l v njem samem sila, da si izoblikuje svoj prostorček v življenju in da mu pri tem ne more pomagati ali koditi nikakarna nadnaravna prikazen, dobri duh ali zla čarovnica, dobrohotna vila ali prevejanji škrt. Prav radi tega bi po mojem mnenju lahko scena s palčki mirno odpadla, saj tudi v drami sami nima nikakega pokretnega pomena.

Dramsko stopnjevanje je do konca drugega dejanja izborna, dočim v tretjem dejanju popusti v razvlečenih scenah o pripravah za materinsko proslavo. Dramsko bi bilo mnogo boljše, če bi namesto teh scen bilo uvedeno otroško sodišče, ki bi sodilo lopovskemu Petru in ciganu Uzmoviču. Otroci so namreč v svojih sodbah vkljub ostroži precej pravični. V teku zasliševanja bi nedvomno spoznali, da sta Peter in cigan vsled vzgoje in razmer postala taka. Drama bi bila tako vzgojnejša in resničnejša. Zdaj pa skuša le z enim izmed poslednjih stavkov Petra nekoliko opravičiti, dočim pusti cigana v svoji nepravilni in lažni oznaki, češ, saj je itak vsak cigan ropar in tat. (O tem sem že podrobneje pisal v prejšnji številki »Neodvisnosti«.)

G. Vranc in g. Škilan, ki je v režiji krepko pomagal, sta v začetku stala pred važnim

vprašanjem, da-li uprizorita igro otrok ali igro za otroke. Odločila sta se za prvo, ker sta hotela staršem ob koncu šolskega leta pokazati kos vzgojnega dela, ki ni omejeno le na predpisano učno snov. Zato se je vzgojna paznja omejevala le na glumce, ki so bili izklj. otroci (tudi v vlogah odraslih), ne pa tudi na otroško publiko! Zanimiv je eksperiment, da so si na pobudo učiteljskega otroci osnovali svoj lastni kolektiv, ter si sami razdelili vloge, toda ne mogoče po svojih igravskih sposobnostih, temveč po usposobljenosti za določene vloge po posameznih značajih in izkušnosti. Morda je taka volitev bila za gledalce neprimerna, nikakor pa ne za otroške glumce, ki so prav radi tega bili ostro samokritični. Težka preizkušnja za oba režiserja so bile gotovo vaje, kajti organizirati sta morala maso igravcev, ki so po starosti in izobrazbi zelo različni. Vsekakor pa je igra kot prikaz izvenšolskega vzgojnega dela imenitno uspela.

G. Vranc mi je zaupal, da bo v prihodnjem

šolskem letu igro ponovil, toda tokrat bo koncentriral svojo pažnjo na auditorij, v katerem bo izključno šolska deca. Radi tega bo način režije seveda izpremenil. »Neodvisnost« bo o tej prireditvi seveda poročala, kajti organiziran in sistematično opazovan auditorij je tudi v drugih državah skoraj nepoznan pojav. Edino Sovjeti, ki polagajo na pravilno vzgojo otroka izredno pažnjo, imajo poklicna otroška gledališča, katerih svetovalci so šolski otroci. V auditoriju teh gledališč se med otroci stalno nahajajo pedagogi, ki opazujejo in beležijo vsako otroško reakcijo na igro. Diagrami, beležke, mladiški dopisi in šolske debate so tako izpopolnile otroška gledališča Sovjetske Zveze, da stoji danes na prvem mestu sveta.

Kako daleč bo šel v tej metodi g. Vranc, smo upravičeno radovedni! Vsekakor pa bodo rezultati jesenske uprizoritve »Mladih upornikov« temeljni kamen za naše slovensko mladinsko gledališče sploh.

Fran Žižek.

Apostol katoliške morale

Te dni je izšla 536 strani obsežna knjiga o komunizmu in komunistični Rusiji, ki jo izdala znana Katoliška tiskarna in založba v Ljubljani in ki jo je napisal znani »poznavalec« Rusije, g. Fr. Erjavc. Ne bom govoril o vsebini knjige niti kritiziral globoko zasidranega znanja tega za obdelano materijo zelo avtoritativnega učenjaka iz enostavnega razloga, ker njega kot sociologa ali gospodarstvenika nihče ne prizna in ker knjiga tudi ne bo našla druge ocene, kakor one iz protikomunistične propagande tiskarne. Pisateljevi pogledi na to materijo so brez vsake važnosti, ker niso nič drugega kakor demagoške fraze »Domoljubovega« kalibra. Mimogrede bodi ugotovljeno, da pisatelj v Rusiji sploh ni bil, še manj pa je imel možnost in sposobnost, da bi proučil in doumel ves duševni in gospodarski preobrat v današnji Rusiji.

Moj namen je samo, da čitatelje informiram, kdo je ta pisatelj, kdo je glavni akter katoliške demagogije.

Takoj po prevratu, ko so prve vlade še tolerirale socialiste in komuniste in ko je socialistična stranka v Sloveniji vedno bolj rasla in se ukoreninjevala v narodu, so se zatekli v stranko tudi ljudje, ki si prej niso upali pokazati svojih simpatij do socialistične ideje, ljudje, ki prihajajo v gotove stranke le iz sebičnih namenov. V to kategorijo spada tudi pisatelj imenovane knjige, bivši ljudsko-šolski učitelj in simpatizer uveljavljenih strank. G. Erjavc se je tedaj z drugimi vred »zatekel« v social-demokratsko stranko in kar v začetku zahteval, da se ga postavi na vidnejše mesto in da se ga kot intelektualca uvažuje na vseh upravnih mestih. Ker se tedaj še ni poznalo duševnih kvalitiet pisatelja in ker se je njega sodilo prepovršno, je dosegel, da mu je stranka preskrbela boljše službeno mesto in da je v njeni politični organizaciji nekaj časa izvrševal važne strankine funkcije.

Kakor je znano, je bila socialno-demokratska stranka prva leta po prevratu v nekem mogočnem notranjem razgibanju, ki je zahtevalo ogromnega organizatoričnega dela in načelnega razglabljanja o programatičnih in organizatoričnih nalogah stranke. Jasno je, da so se posamezni člani tedanje stranke opredeljevali na levničarje in desničarje in da so se vršile redne, zelo interesantne, mnogokrat tudi zelo burne programatske razprave. Radi velike važnosti vsega duhovnega razgibanja v stranki, so bili organizirani javni diskusijski večeri, katerih se niso udeleževali

samo funkcionarji stranke, marveč so bili vabljeni vsi člani stranke. Ne prej, ne slej ne moremo beležiti v zgodovini soc.-demokr. stranke takega zanimanja in globokega poseganja v bistvo marksizma, kakor v tej dobi po vojni. Šlo je tedaj v glavnem za osnovne smernice politične borbe, za določitev boja v demokratičnem ali revolucionarnem duhu in izbiro bojnih sredstev za bližnjo bodočnost. In veste, kdo je bil tedaj najglasnejši, najradikalnejši in v — žargonu današnjih »Drin-ovih« pojmov — najbolj komunistično navdahnjen? Kdo je bil tedaj najnepoprilnejši in najbolj maščevalni nasprotnik klerikalne stranke in pravcati apostol brezbožne akcije? G. Fr. Erjavc, današnji glavni akter klerikalne stranke in najbolj verni ministrant katoliške cerkve, pisatelj protikomunističnega katekizma.

Živi še mnogo poznavalcev tedanjega Erjavčevega udejstvovanja, še veliko število tedanjih članov soc.-demokr. stranke, ki so se udeleževali omenjenih diskusijskih večerov in ki so motrili poslanstvo g. Erjavca na tem področju. Ti vsi morejo potrditi, da je bil ta gospod najvnetejši zagovornik komunistične linije in pristaš one struje, ki je vsako najmanjše simpatiziranje ali paktiranje s tedanjo klerikalno stranko najodločnejše zavračala in vsak tak poskus že označevala z veleizdajstvom. G. Erjavc je bil tedaj neuklonljiv v svojem radikalizmu, tako kakor je danes neuklonljiv v pobujanju tedanjega lastnega radikalizma in neprecenljiv v kultu katoliškega servilizma. Skoda le, da se g. Erjavc ni v svoji knjigi uvodoma deklariral kot bivši pripadnik komunistične frakcije soc.-demokr. stranke in da ni se pozival na svoja izkustva iz te dobe in iz tega svojega udejstvovanja. Najbrže bi on s tako uvodno utemeljitvijo bolje uspel pri nabiranju naročnikov in žel več upravičenejšega uvaževanja. Toda čeprav je na to pozabil, mu želimo, da mu ta taktična napaka ne bo škodila v njegovem bodočem plezanju in da mu bo njegovo izkušeno mojstrstvo v demagogiji vsaj v novem taboru prineslo zaželjene koristi, čast in slavo.

Prepričani smo, da bo g. Erjavc svoje nekdanje udejstvovanje v socialistični stranki proglasil kot zmoto in da se je kot spokornec vrnil tja, kamor spada. Le Bog ne daj nesreče, da bi se jutri ali pojutrišnjem že uveljavila kakšna nova stranka. Ponovnega spokornjenja mu najbrž niti Marija Smarnogorska iz nebesnih višav, kamor se je danes zagledal, ne bo izprosila.

dobimo denar za drva, ki so nam jih sedaj prepovedali nabirati po gozdovih, saj še za najnujnejšo hrano ne zaslužimo. Ali naj uživamo sirov krompir in fižol, ker kaj drugega itak nimamo.

Zopet nov dokaz, kako delajo z nami, ker smo nezavedneži. Zato vam kličem, zdramite se in strnite se v skupno fronto, neglede na strankarsko pripadnost! Le na ta način se bomo otresli takšnih in še hujših zadev.

Prizadeti.

KRANJ.

Čeprav že precej časa tečejo kranjske tekstilne tovarne, se je šele sedaj začelo čutiti, da se v obstoječih socialnih plasteh nekaj premika, da dobivajo obstoječe politične skupine novo vsebino, da se je sploh nekaj spremenilo v mišljenju in čutenju ljudi. Ljudje sami pravijo, da se nihče več ne spozna. Pod vplivom industrije se je vse tako hitro izpremenilo, da se nihče ni mogel prav prilagoditi. Kmet ni več tisti stari kmet, kot je bil. Sinovi in hčere delajo v tovarni. Važnejši postaja zaslužek v tovarni. Tako tudi ni več kmetске zavesti. S tem tudi pada politični vpliv župnišč. Protijudska politika in zgolj na trenutne učine preračunana taktika celo odvijajo ljudi od cerkve same. Kot se vrši preorientacija kmečke okolice, tako se vrši tudi preusmerjenje meščanskega Kranja. Kranj je bil trdno liberalno gnezdo, ki se je živelo iz kmečke okolice. Danes se maja ta kmečka podlaga kranjskega mesta. Mesto dobiva delavsko podlago. Ob območju občine nastajajo zaključene delavske naselbine. Delavec je novi meščan. Ta delavec sicer ni politično zrel, pravzaprav v svoji zavesti delavec šele postaja. — Krajevne delavske strokovne organizacije izhajajo še iz časa majhnih razmer. Niti strokovne organizacije niso kos novi industriji. Saj vidimo povsod razne strokovne voditelje, otrdele na položjih, z ozkim obzorjem. Zadeva njihovega osebnega položaja, to jim je delavska politika. Značilno je to, da je tekstilno delavstvo šele pred kratkim dobilo svojo strokovno organizacijo tekstilcev. Iz vsega tega je treba presojati pretekle občinske volitve. Staro umira, novo se pa še ni rodilo. Skupine, ki so se zbrale na isti listi, so že toliko izgubile na svoji masovni podlagi, da med vrhovi teh skupin že niso več obstojale znatnejše razlike. Dočim predstavlja J. N. S. trgovino in del industrije, predstavlja J. R. Z. banko in drugi del industrije, kranjski pridobitniki so sklenili kompromis in dosegli 51,7% udeležbe. Poleg pridobitnikov samih je volilo uradništvo — iz razumljivega vzroka, in ostanki discipliniranih volilnih gard. Delavstvo je sodrug Kerč malo potegnil na voličišča. On je pričakoval, da bo prišel v občinsko upravo, zato je preprečil lastno listo delavcev in kmetov. 48,3% volilcev je glasovalo proti gospodi v Kranjski občini in to je lep uspeh. Pri prihodnjih volitvah bo treba računati z našo listo v Kranju. — Kranj predstavlja danes politično praznoto. Baš danes je čas za naše slovensko kmečko-delavsko gibanje. Prav od začetka je treba začeti! S tiskom! Potem s kulturnim delom, s politično in gospodarsko prosveto! Kar razpada na eni strani, moramo mi graditi na drugi. In kmalu bomo lahko čitali, da slovensko kmečko-delavsko gibanje v Kranju in okolici prodira!

PRIMSKOVO.

V nedeljo, dne 27. junija je imelo Društvo kmečkih fantov in deklet iz Vogelj tekmo koscev na Primskovem nasproti gostilne Greiser. Pred pričetkom tekem je pozdravil prisotne gledalce — bilo jih je krog dvatisoč — predsednik smarnogorskega okrožja in predsednik zveze. Tov. predsednik zveze je prav posebej lepo povedal, zakaj prirejajo društva kmečkih fantov in deklet tekme koscev, žanjic in tesačev. Treba je namreč pokazati, da je tudi kmečko delo častno in enakovredno delu delavca, uradnika in obrtnika. Vsi ti delovni stanovi so enakovredni v vsakem oziru, imajo iste težave in skrbi, zato je potrebno sodelovanje. Navzoče občinstvo je pozdravil tudi zastopnik delavcev iz Primskovega in je poudaril potrebo po skupnosti kmetov in delavcev. Pri tekmah koscev je zmagal tovariš, član društva kmečkih fantov in deklet v Moravčah. Zelo dobro bi bilo, če bi godbe na takih prireditvah igrale zvezno himno (ZDKFD). Rezultat tekem bi bilo treba razglasiti na licu mesta in to bi bilo treba narediti z gotovo slovesnostjo. Godba je prekmalu odšla s tekmovališča. Veselica je bila v gostilni Greiser in je združila pri mizah prijatelje kmečke mladine od blizu in daleč, kmeta, delavca, najrazličnejših smeri. Društvo kmečkih fantov in deklet v Vogljah je gotovo lahko zadovoljno s to prireditvijo. Kmečka mladina na Primskovem pa je videla, da je to res svobodna od mladine sama vodena kmečka organizacija in že so se čuli na veselici pogovori o ustanovitvi Društva kmečkih fantov in deklet na Primskovem. Le krepko dalje!

ZIDANI MOST.

Zadnje čase ste v »Neodvisnosti« nekajkrat razpravljali o skupnem nastopu in združitvi delovnih slojev. Prepričan sem, da bi takšna združitve rodila mnogo več uspeha nam vsem brez izjeme, kdo si in kaj si, kmet, uradnik, obrtnik ali delavec, kot pa sedanje organizacije različnih nazivov in barv, ki večji del služijo samo nekaterim. Kapitalizem stremi za tem, da se vsaka skupnost delovnega ljudstva razcepi v prah. Delovno ljudstvo je pa skupina, velika množica, velika butara (zvez) palic, ki je povežana in je ni mogoče zlomiti. Delovni ljudje smo kot ovce brez dobrega pastirja, ki bi naj čuval poverjeno mu čredo. Zakaj neki? To pa zato, ker je kapitalist ukazal svojim hlapcem, udarite po pastirjih, odpeljite jih s seboj, a njih ovce bodo nam sledile, da jim le pokažemo pest soli, čeprav jim že ne damo obljubljenega. Vsega je pa kriv posameznik, ker gre vsakemu na limance, na-

mesto, da bi se boril za skupnost in se zavaroval pred sovražnikom v močnem slovenskem kmečko-delavskemu gibanju. Posledica današnjega zla je, kjer sta se kmet in delavec med seboj prepirala in tako pljuvala v lastno skledo. Iz kmečkih domov je največ delavcev v tovarnah in drugod, ker kmet izroči posestvo enemu svojih otrok, a drugi morajo po navadi po svetu s trebuhom za kruhom. Naši kmetje, obrtniki in delavci se morajo zavedati, da bodo le skupno organizirani dosegli svoje pravice, le rano ob rami solidarni si bodo priborili boljše življenje.

Trpini, združimo se, predramimo zaslepljeno ljudstvo, ne ubijamo nikogar z mečem ali z strupenim tiskom kapitalizma, saj pregovor pravi: »Kdor z mečem grozi, bo z mečem pokončan«.

Delavec trpin.

ŠKOFJA LOKA.

V preteklem letu je bilo v Škofji Loki ustanovljeno samostojno okrajno glavarstvo, oziroma ni bilo na novo ustanovljeno, temveč v zameno za metliškega ga je dobila Škofja Loka. Seveda so pri tem računali, da so Metličani preblizu bratov Hrvatov in so se baje že precej navzeli njihovih nazorov, saj so tam doli že ob priliki petomajskih volitev pokazali, da ne trpe nasilja. Rad pa bi vsem bravcem in prijateljem naše »Neodvisnosti« popisal razmere v našem okraju. Da smo verni, to vam pove že ime Škofja Loka. Pri zadnjem zmagovitem Živkovičevem pohodu po Slovenskem ga je imela čast videti tudi Loka z vsem njegovim štabom. Ljudje se za njegov prihod niso zanimali, sprejelo ga je le nekaj »njegovih«, ki pa ne uživajo ne simpatij in ne zaupanja tukajšnega zganenega in izrabljenega ljudstva. Sprajema ni kvarilo pozdravljenje z gnili jajci in drugimi takimi pripomočki, čeprav se je na večer pred Živkovičevim prihodu v neki gostilni govorilo, »kje bi se dalo dobiti nekaj za to pripravnih ljudi«. Nekaj pa so ljudje vseeno opazili, namreč to, da so gospodje zelo grdo gledali, ter da se jih je pripeljal 6 avtomobilov.

— Škofja Loka se je zadnja leta precej industrializirala. Dobili smo poleg tovarne »Sešir«, ki zaposluje do 170 delovnih moči tudi tekstilno tovarno Brumen in Thaller z 40 tkalci in tkalkami. Dalje se je na Trati pri kolodvoru ustanovila predilnica, katere lastniki so silno socialno čuteči tuji, dobro znani vsemu kranjskemu delavstvu. Lesna industrija je pri nas precej razvita. Lastnika žag in skladišč pri kolodvoru sta g. Dolenc in Hajnicher, dva, ki imata »dobro« srce do bližnjega. Na splošno lahko vidimo, da prevladuje v našem okraju delavstvu, kajti mnogo naših fantov in deklet in pa tudi priletnih mož gre dan na dan na delo v sosednji Kranj in pa mnogo je železniških in privatnih uslužbencev, ki se vozijo z vlakom v Ljubljano. Žalostno je gledati naše upoštevane kmečke domove, katerim je industrija in pa slabo stanje kmetijstva, vzelo mnogo zdravih delovnih sil, ki bi bile njemu v korist, slovenskemu narodu pa v čast. V bodoče pa bodo občini in zdravnikom v nepotje. Najbednejši je pri nas razred sezonskih delavcev. Malo se zida, malo se popravlja in občini in v cestnem odboru. Plače so nizke, da komaj zadostujejo za sprotno preživljanje. Občina ne deli brezposelnih podpor, ne deli »koruze« tako, da so siromaki z družinami zapisani počasnemu, ampak tem bolj sigurnemu propadanju. Če pojamraš, si komunist, če najde delavec sorodno dušo med drugimi stanovi in si upa to na pristojnem mestu odkrito povedati, če se delavstvo zaveda, da ni občina »verbšna ene žlahte«, takrat pa: »haidi Marko!« Kmetško-delavsko gibanje smo pri nas toplo pozdravili. Precej nas je, ki smo sklenili graditi vzajemno s kmeti našo družbo, ki mora sloneti na poštenosti in socialni pravičnosti. Sirlili bomo glasilo naše »Neodvisnosti«, da doprinesemo žrtve na oltar boljše bodočnosti, če ne nam, pa našim potomcem.

Jop.

N A Š I K R A J I

VUHRED.

Pretekli terek popoldne smo pokopali na domačem pokopališču Srečka Krajca, ki ga je v starosti 26 let pokosila zavrtna jetika. Pokojni Srečko je bil priden in zaveden slovenski fant, ki se je za mlajvostjo in vztrajnostjo kljub boleznim pridobil precejšnje znanje. Bil je med prvimi dopisniki našega lista.

V svojih dopisih se je navduševal za ljudsko demokracijo, za slovenski ljudski tisk, a je vse njegovo mlado navdušenje uničila smrt. Naj mu bo lahka zemlja slovenska!

TRBOVLJE.

Solidariziranje pristašev demokracije in protifašizma v Trbovljah z žrtvijo nedavne Živkovičevega pohoda fašizma po Sloveniji, imenuje članek »Delavske politike« z dne 19. junija pod rubriko Trbovlje »pristavljanje piskrčka«. Ti ljudje pozabljajo, da mora delavstvo sočustvovati z vsako žrtvijo nasilnih političnih metod bojev in biti ž njimi solidarni. Zanimivo je, in to velja, da si naše delavstvo temeljito zapomni, da je glasilo J. N. S. »Jutro« takoj drugi dan v celoti ponatisnilo omenjeni članek. Članek, ki je očividno inspiriran od znanega gromovnika, ki ob vsaki priliki rad hvali svoje duševno obzorje, ni dosegel drugega učinka, nego popolno soglasnost »Jutra«. Naše delavstvo je imelo že nešteto krat priliko slišati fraze tega monopoliziranega »voditelja« delavstva o demokraciji in borbi proti fašizmu. Ah, teorija je eno, praksa je drugo. Petomajske volitve 1. 1935. so nam v jasni luči pokazale vse lažljive borbe proti fašizmu, ki so volili Jevtiča, tištega Jevtiča, ki se je hotel s svojim Pofoim polastiti državne oblasti in skušal ukiniti še tiste pridobitve, ki si jih je delavstvo v dolgo letnih bojih pridobilo. Trbovlsko delavstvo je že imelo dragoceno šolo in spoznanje, kaj prinaša fašizem. Ni še pozabilo žrtve 1. junjskega napada na proletarske Trbovlje in pisanje takratnega »Jutra«, ki danes kopira članke iz »Delavske Politike« in kuje iz tega svoj politični kapital. — Trbovlskega do-

pisnika »Delavske Politike« pozivamo, naj nam napiše še eno »lekcijo« o metodi anti-fašistične borbe, kakršno si zamišlja on sam. Metode besedičenja za pisalo mizo in na delavskih zborovanjih o nevarnosti fašizma, v praksi pa odtegnitev od boja proti fašizmu, odklanjamo. Mi samo vprašamo članekarja: »Ali smatra to, da so avstrijski socialni demokrati že nekajkrat ponudili avstrijskim krščanskim socialistom sodelovanje proti nastajajoči nevarnosti Hitlerizma tudi za »pristavljanje piskrčka?« Smatramo, da spada članek v tisti tabor političnih kratkovidnežev, ki dosledno odklanjajo in ovirajo slovensko skupnost. Stojimo pred kopico važnih in perečih vprašanj, ki jih je mogoče rešiti le, če bo delovno ljudstvo enotno nastopalo. Nam je žal, da se hoče pisec tega članka proslaviti s takšno metodo svoje »udarnosti«. — Za nas pa je in ostane edino merilo in cilj: mi gremo naprej po tej poti, in nas ne smejo ovirati v borbi proti fašizmu nikakršni verski oziri, še manj pa takšni denuncijantski člančiči. Smo in ostanem dosledni borci za svobodo, mir in napredek vsega slovenskega delovnega ljudstva. — Pristaši demokracije

GRIZE.

Ko se je preteklo nedeljo raznesla vest po naši občini, da je občinski sluga razglasil, kar vam bom napisala, se je revno ljudstvo silno razburilo. Razglasil je, da ne sme v tujih gozdovih nihče več nabirati suhih drv ali dračja, gob, zdravilnega zelišča in borovnic. Vsi smo radovedni, kdo je izdal to naredbo. Gotovo je bil nekdo, ki ne ve, da smo in da hočemo biti tudi revni ljudje enakopravni člani človeške družbe.

Da se to godi v naši svobodni Jugoslaviji, nam ne gre v glavo. Pomislite — v naši občini je mnogo kočarjev in brezposelnih ljudi, ki živimo pravo pasje življenje. Zaslužka ni nobenega, ker naši kmetje vse sami obdelajo. Kje torej naj